

VIAS-LECTURE: GEO-INFORMATIE IN ACTIE

Frans Rip

De toekomst heeft zijn wortels altijd in het verleden. Dus als je weet waar je moet kijken, kun je vandaag de toekomst al zien aankomen. Daar is geen science-fiction voor nodig, maar plannen en voornemens. En met betrekking tot geo-informatie zijn die ruim voorhanden, zo bleek op 24 januari. Op die dag vond in congrescentrum De Nieuwe Wereld te Wageningen de eerste VIAS-lecture van 2002 plaats: **Geo-Informatie in Actie**. Dat is tevens het jaarthema van VIAS. Een gezelschap van een kleine 50 aanwezigen werd bijgepraat over het actuele gebruik van digitale geo-informatie in de sfeer van de **Groene Ruimte**.

Dagvoorzitter was Tamme van der Wal van WISL, die zich, zoals hij zei, ten doel had gesteld om elke spreker zodanig te introduceren dat het publiek minstens zou glimlachen.

Arnold Bregt, voorzitter van het bestuur van VIAS en hoogleraar Geo-informatie bij Wageningen UR, beet de spits af met een overzicht van het recent ingediende ICES/KIS3 voorstel Ruimte voor Geo-Informatie¹ (RGI).

Dit voorstel, met een totale omvang van € 80 miljoen, is gericht op het verbeteren van de infrastructuur voor geo-informatie in Nederland in de periode 2003-2006. De baten van de planvoorstellen zouden volgens het Nederlands Economisch Instituut meer dan € 1 miljard per jaar zijn. De 6 deelprogramma's waar RGI in voorziet zijn gericht op de volgende verbeteringen:

- geodatabehoefte meer afstemmen op maatschappelijke vraagstukken;
- instelling van een nationale infrastructuur voor geo-informatie;
- het instellen van authentieke registraties van vitaal belangrijke datasets, ;
- het verbeteren van de ontsluiting van bestaande geodata-sets;
- het stimuleren van op geo-informatie gericht onderwijs en onderzoek;
- het stimuleren van bedrijfs- en productinnovaties op basis van geodata.

Deze voorstellen, onderschreven door een groot aantal partijen, worden in de periode februari-maart 2002 beoordeeld door het kabinet. Als dat oordeel positief uitvalt, moeten er concrete businessplannen worden opgesteld ter beoordeling door het kabinet van na de aanstaande verkiezingen. De uit-

voering van het plan zal dan onder regie staan van een stuurgroep onder leiding van RAVI.

Geo-visualisatie als ontwerphulpmiddel

Geo-informatie wordt al eeuwen gebruikt voor het maken van landkaarten. Nu er steeds meer en gedetailleerder digitale bestanden verschijnen wordt ook onderzoek verricht naar nieuwe manieren om de visualisatie van die data te ontwikkelen.

Ron van Lammeren, werkzaam bij Wageningen UR aan zowel de leerstoelgroep Geo-Informatie en Remote Sensing als de leerstoelgroep Landschapsarchitectuur, gaf inzicht in de mogelijkheden van visualisatie van geodata.

Kern van zijn presentatie was de animatie in tijd en ruimte. Gemodelleerde processen (boomgroei, weersomstandigheden, daglicht, verkeer) kunnen worden gevisualiseerd, waarbij (in het geval van boomgroei) de simulatie ook kan worden beïnvloed. Hiermee werd in feite de virtuele werkelijkheid als werkomgeving gepresenteerd: landschapontwerpers kunnen bijvoorbeeld in een driedimensionale omgeving objecten plaatsen, verplaatsen en laten groeien. Ontwerpen op basis van een plattegrond is dus vanaf nu een verouderde aanpak. We zijn op weg naar de Virtuele Realiteit.

Perceelsregistratie

Geodata, waarbij het niet zozeer gaat om de ruimtelijke verschijningsvorm, maar meer om de positie en uitgestrektheid in de ruimte, staat centraal bij de perceelsregistratie. Ook daar heeft de digitalisering tot een enorme sprong voorwaarts geleid.

Bert Huis, accountmanager bij de nieuwe Dienst Basisregistraties van LNV te Assen, beschreef de Basisregistratie Perceelen (BRP), die sinds 1 januari officieel in bedrijf is.

Centrale doelstelling van DBR is het stroomlijnen van de verwerking van de basisgegevens. Daartoe wil het ministerie van LNV dat er 1 loket komt voor de burger, waarachter behalve DBR in de toekomst ook de diensten LASER en het Bureau Heffingen zitten. In de verdere toekomst zouden ook de AID, RVV, DLG en de PD via dit "LNV-loket" bereikbaar moeten zijn.

Vooralsnog is DBR druk met de uitvoering van de BRP. Daar-

¹ Het plan-document is verkrijgbaar op <http://cgi.girs.wageningen-ur.nl/cgi/news/>

bij wordt de jaarlijkse opgave door boeren waar ze hun percelen voor gebruiken verwerkt en vastgelegd. De opgave van de boeren vindt plaats door intekenen op een hen toegezonden bedrijfskaart: een luchtfoto met daarop hun kavels afgebeeld. De hiervoor gebruikte geo-informatie is, behalve luchtfoto's met een detail van een halve meter, ook de kadastrale indeling en nummering.

Het toekomstperspectief van DBR is, zoals een kort filmpje liet zien, dat de boer rond 2005 via zijn PDA (personal digital assistant) vanaf de trekker contact legt met DBR en daar dan virtueel kan wandelen door de database om zijn eigen gegevens te actualiseren of te raadplegen.

Rob van de Velde, kenniscoördinator geo-informatie bij LNV's Dienst Landelijke Gebieden, zette uiteen wat hij aanduidde als "de hoogtepunten, de lessen en het wenkend perspectief" van de intensiveringsslag van het gebruik van geo-informatie, die de afgelopen jaren is uitgevoerd.

DLG doet aan planvorming en uitvoeringsbegeleiding van plannen voor het landelijk gebied. Daarnaast doet men aan grondverwerving en subsidieverstrekking, en vindt beleidsadvisering plaats. Dit alles heeft een omvang van ca. € 500 miljoen per jaar. DLG is de afgelopen jaren druk bezig geweest om de doelstelling "geo-informatie op elk bureau" te realiseren, dus zowel bij de 200 centrale medewerkers als bij de 900 medewerkers van de provinciale kantoren. Daarnaast was de bedoeling dat ook de vakspecialisten met geografische informatiesystemen aan het werk gaan, niet meer uitsluitend de gis-technici. Om dat te kunnen realiseren is het nodig om allerlei bedrijfsprocessen te integreren en de resultaten dienstbreed raadpleegbaar te maken.

Het proces is nog niet voltooid, maar er zijn al wel enkele software-gereedschappen voor de vakspecialisten gerealiseerd. Daarnaast is er een metadata-pakhuis ingericht ten behoeve van raadpleging door specialisten, toegankelijk via internet. Via actief kennismanagement wordt gewerkt aan permanente kennisuitwisseling en training.

Als voorbeelden van opgedane ervaring in dit proces (de lessen) noemde Van de Velde: "de infrastructuur van de organisatie kan niet open genoeg zijn" en: "ontwikkel niets zonder glasheldere architectuur".

Vragen

In de afrondende discussie werd de precisie van geodata aan de orde gesteld. Voor het zelfstandig laten rijden van een landbouwtrekker, zoals IMAG beoogt, zijn geodata met een

precisie van enkele centimeters nodig. Wie zet daarvoor de standaard: het Kadaster of de Topografische Dienst? Nadat één van de aanwezigen opmerkte, dat het Kadaster op sommige plaatsen 7 jaar achterloopt met de verwerking van mutaties, leek deze vraag wel beantwoord. Het Kadaster leeft in een juridische werkelijkheid.

Men vroeg zich ook af, hoe de private sector gebaat zal zijn bij ICES/KIS. Volgens Arnold Bregt zal het voordeel vooral bestaan uit lagere drempels voor beschikbaarheid en lagere prijzen.

Tenslotte was er de vraag, of met alle Authentieke Registratie, die "gratis" verkrijgbaar zullen zijn, er nog wel een stimulant tot verbetering van de datasets zal zijn. Bregt meent van wel, als we maar selectief zijn met het aanwijzen van wat een AR moet worden. Dat moet echt beperkt worden tot bestanden die centraal staan in taakvelden.

Hiermee sloot de voorzitter de middag af. Om in stijl te blijven overhandigde hij de sprekers geen papieren maar een digitale boekenbon en een jaar lidmaatschap van VIAS. Voor degenen die de middag niet konden bijwonen zijn de powerpointpresentaties van de sprekers beschikbaar gesteld via VIAS.NL. Alleen voor leden ...

Samenvattend

Het is duidelijk dat er nu op nationaal niveau, in de vorm van Ruimte voor Geo-Informatie, de plannen liggen voor datgene wat de afgelopen jaren al binnen een aantal organisaties heeft plaatsgevonden: het opzetten van een infrastructuur voor het gebruik van geo-informatie. En geoinformatie is wat de verschillende vakgebieden en organisaties verbindt: binnen de Wageningse opleiding voor landschapsarchitectuur is het gebruik van geoinformatie door visualisatie en modelgebruik vooral een ontwerphulpmiddel geworden dat verdere methode-ontwikkeling mogelijk maakt. Daarbij kunnen links gelegd worden naar zowel de plantentelers als de vegetatiekundigen. Bij DBR is het belang gelegen in het verkleinen van de administratieve lastendruk op de boeren en de uniforme geografische grondslag. Voor DLG zijn zowel verbetering van de nationale infrastructuur van belang (voor databestanden) als de ontwikkeling van de ontwerpers gereedschappen. Op basis van beiden kunnen er straks makkelijker betere plannen voor de Groene Ruimte worden gemaakt.